

BESÖKSCENTRUM FÖR LUNDS DOMKYRKA

PROGRAM FÖR ALLMÄN ARKITEKTTÄVLING

6 JUNI - 18 NOVEMBER 2003

Foto 1

Foto 2

INBJUDAN/BAKGRUND OCH VISION

Lunds Domkyrka är en i alla avseenden levande kyrka. I första hand är Domkyrkan församlingskyrka för Lunds Domkyrkoförsamling och centralhelgedom för Lunds stift. Församlingsbor och andra lundabor kommer därigenom hit för att fira gudstjänst, för att söka en stunds andakt och lugn eller för att avnjuta en konsert. Lunds Domkyrka är emellertid också ett nationellt religiöst, historiskt och arkitektoniskt minnesmärke, vilket med sevärdheter som det medeltida konsturet och Kryptan med sina mytomspunna stenfigurer drar stora mängder besökare från när och fjärran.

Detta gör Lunds Domkyrka till en av Sveriges mest besökta domkyrkor. Årligen, under veckans alla dagar, besöks den av en halv miljon människor varav en stor andel kommer gruppvis - turistgrupper, skolklasser, etc.

Den snart tusenåriga kyrkobyggnaden är inte skapad att ta emot sådana mängder besökare med så olika avsikter med sitt besök. Besöken till de historiska sevärdheterna måste ske med stor respekt för att kyrkorummet är ett Guds hus, en avskild plats för bön och gudstjänst, för stillhet och kontemplation. Besökande grupper behöver därför en plats för samling, där de kan förbereda sig för mötet med det sakrala rummet, utan

Foto 3

att störa gudstjänstfirare och andaktssökare. Besökande grupper behöver också en plats där de kan avsluta besöket med att ta del av information - exempelvis i form av utställning, informationsmaterial eller föredrag - eller dricka en kopp kaffe. En sådan plats saknas idag, och kan inte ordnas inom kyrkobyggnadens väggar.

Domkyrkorådet i Lund inbjuder därför till denna allmänna arkitektävling, där uppgiften är att foga in och utforma ett från domkyrkobyggnaden friliggande besökscentrum i kvarteret Sankt Laurentius, omedelbart söder om Domkyrkan. Förutom lokaler för underlättande av gruppbesök ska detta besökscentrum även ge utrymme för en seriös turistinformation. Även

bokhandel för religiös litteratur ("Arken"), stiftets själavårdscentrum, kommunens turistbyrå samt domkyrkoförsamlingens samlingslokal ("Laurentii-salen") ska ingå i anläggningen. Arken, själavårdscentrum och Laurentiisalén finns redan i befintlig byggnad.

VISIONEN ÄR ATT I DENNA YTTERST KÄNSLIGA MILJÖ KUNNA SKAPA EN ANLÄGGNING SOM TILLGODOSER BÅDE FUNKTIONELLA OCH HÖGT STÄLLDA ARKITEKTONISKA KRAV.

LEDORD FÖR LÖSNINGEN AV UPPGIFTEN BÖR VARA ENKELHET, SKÖNHET, RESPEKT, ANVÄNDBARHET.

Foto 4

För vidare studier kan t ex följande litteratur rekommenderas:

- Anders Andrén: Lund; Medeltidsstaden 26, Riksantikvarieämbetet 1980
- Anders Andrén: Lund - tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning; Medeltidsstaden 56, Riksantikvarieämbetet 1984
- Ragnar Blomqvist. Lunds historia, medeltiden; Lund 1951
- Ragnar Blomqvist: Lunds historia, nyare tiden; Lund 1978
- Kulturens årsbok 1998, Metropolis Daniae; Lund 1998

ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR

ORGANISATION

Besökscentret kommer att ägas av Lunds Domkyrka. Lunds Domkyrka är en självägande stiftelse som äger marken och byggnaderna som berörs av tävlingsuppgiften. Stiftelsen förvaltas av Domkyrkorådet i Lund. Lunds domkyrkoförsamlings kyrkoråd är, med några få undantag, huvudman för den verksamhet som äger rum i domkyrkobyggnaden och Laurentiisalén. Lunds kyrkliga samfällighet, i vilken Lunds domkyrkoförsamling ingår, förhyr Laurentiisalén åt domkyrkoförsamlingen. Bokhandeln Arken är ett självständigt företag som hyr sina lokaler av Domkyrkan. Självavårds-

centrum är en verksamhet i regi av Lunds stift, som hyr lokaler av Domkyrkan. Turistbyrån drivs av Lunds kommun, som avses hyra lokaler av Domkyrkan.

HISTORIK

Området kring Domkyrkan har en historia som sträcker sig minst 1000 år tillbaka. Domkyrkan och Liberiet är två av de fåtal byggnader som finns kvar från medeltidens Lund, och det medeltida gatunätet är bevarat i stor utsträckning. Det kan inte nog betonas vikten av att tävlande sätter sig in i områdets historia. En kort historisk sammanfattning finns i bilaga 8, utdrag ur en förstudie gjord av Månsson Dahlbäck Arkitektkontor.

DETALJPLAN

Hela Lunds stadskärna är ett område av riksintresse för kultur-minnesvärden. Området kring Domkyrkan – Lunda-gård och universitetet – fick dock först 1999 en formell detaljplan (bi-laga 4). Kvarteret Sankt Laurentius saknar fortfarande detaljplan, och avsikten är att sådan ska upprättas med utgångspunkt i det vinnande tävlingsförslaget. I denna detaljplan kommer då att formellt prövas samspelet med angränsande fastigheter samt nödvändiga trafikanordningar, t ex bussangöring-ens framtida utformning. Stadsbyggnadskontorets förslagshandling "Värna och vinna staden – fördjupning av översiktsplan -98 för staden Lund" ger en allmän vägledning om vilka förhållningssätt som bör iakttas vid förändringar i denna känsliga miljö. Tillämpliga utdrag ur skriften finns i bilaga 7.

Illustration ur
Månsson
Dahlbäcks
förstudie

Området kring
kvartellet Sankt Laurentius
med äldre tomtröskning avbildad

TÄVLINGSOMRÅDET

Det nya besökscentret ska placeras mellan Domkyrkan och det f.d. bankhuset vid Stortorget. Tävlingsområdets gränser framgår av kartan till vänster. Det begränsas i norr av Zettervalls trottoar, i väster och öster av Kyrkogatan respektive Kungsgatan, i söder av f.d bankhuset. Tävlingsområdet omfattar även marken framför Domkyrkans västfasad.

Detaljplanens markering av byggnadsförbud (prickad mark) gäller *ej* som förutsättning för tävlingen. Det bör dock betonas att byggnadsdelar norr om en linje i förlängningen av Arkenhusets norra fasad kan motiveras endast om de är väsentliga delar av en överlägsen helhetslösning.

Röd linje
markerar
tävlingens område.
Blå pil med
nummer anger
fotopunkt.

BEFINTLIGA BYGGNADER

Inom och i anslutning till tävlingsområdet ligger några befintliga byggnader av stor betydelse för tävlingsuppgiften: Domkyrkan, Liberiet, bankhuset och Arkenhuset.

Domkyrkan och Liberiet

Den romanska Domkyrkans strängt regelbundna korsformade byggnadskropp ligger fritt omgiven av granitblock som så att säga utsträcker och understryker byggnadens form. Granitplattan – ”Zettervalls trottoar” - som tidigare låg en bit högre än den närmaste omgivningen, skapar en påtaglig distans mellan kyrkobygg-

naden och omvärlden. Denna distans får inte minska utan bör snarare understrykas och förtydligas, när området söder om Domkyrkan bebyggs. Den nya byggnaden och en i övrigt förändrad utomhusmiljö bör om möjligt förstärka Domkyrkans monumentalitet.

Tegelbyggnaden Liberiet är genom sin höga ålder och karaktär ett alldeles unikt inslag i stadsbilden. Byggnaden illustrerar en mer omfattande tidigare bebyggelse som omgivit Domkyrkan och varit direkt involverad i dess liv och verksamhet. Området kring kyrkan har genom dessa byggnader (bland andra Liberiet) och murar varit mer avskilt från staden i övrigt än vad nu är fallet.

Det finns anledning att överväga, hur Liberiet kan bli mer synligt från Klostergatan västerut. Byggnaden går knappast att anpassa till nutida krav på tillgänglighet och bekvämlighet. Nuvarande caféservering kommer att läggas ned, och ersättas av besökscentrets servering. Verksamhet i byggnaden sker inom ramen för domkyrkoförsamlingens verksamhet.

Bankhuset

Det s k bankhuset i kv. Sankt Laurentius 1, vars baksida avgränsar tävlingsområdet mot söder, uppfördes 1913 i tidstypisk stil för Sydsvenska Kredit AB efter ritningar av arkitekten Theodor Wählin. Tänkt fortsatt utbygg-

Foto 5
180°-
perspektiv
från
Domkyrkans
sydportal

nad av kvarteret norrut längs Kyrkogatan och Kungsgatan kom aldrig till stånd, varför kvarterets ansikte mot Domkyrkan kommit att domineras av bankhusets båda brandgavlar. Byggnaden ägs av Lunds kommun och innehåller restauranger, butiker, en teaterlokal och kontor.

Restaurangernas väl synliga ventilationsanläggningar förstärker ytterligare brandgavlarnas karaktär av baksida.

Arken-huset

Arken-huset är uppkallat efter den bokhandel för religiös litteratur som är inrymd i bottenplanet, ägs av

Domkyrkan. Byggnaden, som ägs av Domkyrkan, tillkom i mitten av 1800-talet och har sedan dess byggts om och till i flera omgångar. Byggnaden är ett typiskt exempel på lundsensisk stads-bebyggelse från denna tid och anses inte i sig vara unik, men bedöms vara av stort värde i sitt sammanhang. Övervåningen inrymmer Laurentisalen med närbeläget kök, vilka nyttjas främst för domkyrkoförsamlingens verksamhet, samt kontorslokaler för stiftets självårdscentrum. Både bokhandeln, självårdscentrum och Laurentisalen ska vid förverkligandet av besökscentret behållas som verksamheter. I huset finns också en oinredd vindsvåning som kan tas i anspråk. Ritningar över Arken-huset redovisas i bilaga 5.

YTTRE MILJÖ, BEFINTLIGA TRÄD/VEGETATION

Området söder om Domkyrkan har närmast kyrkan en tydlig parkkaraktär, och kan som sådant uppfattas hänga samman med parken norr om kyrkan, Lunda-gård. Historiskt sett är det dock inte en del av Lunda-gård.

”Stenhuggartomten”, den obebyggda platsen mellan bankhuset och Arken-huset med bl. a. fyra stora kastanjeträd mot Kyrkogatan, har använts som arbetsplats och upplag för hantverkare i samband med reparationsarbeten på Domkyrkan.

Tomtmarken mot Kungsgatan är idag parkeringsplats, 14 platser för kyrkans anställda och besökare till

Arken-huset

Domkyrkan

Liberiet

Foto 6

Laurentiisalén. Här ligger också en nyuppförd offentlig toalett. Denna fyller en viktig funktion vid Kungsgatan men kan flyttas till annan plats.

Inom området finns några mycket stora träd samt ett buskage av uppskattade men ålderstigna syrenbuskar. Träden med sina stora kronor utgör ett mycket påtagligt element i stadsbilden, men de innebär vissa problem. Kastanjerna längs Kyrkogatan drar till sig råkor och andra fåglar som förorenar trottoaren och busshållplatsen under de uthängande kronorna, och almarna kring parkeringsplatsen hotas liksom almarna i Lundagård av almsjukan. Det är viktigt att bevara och om möjligt förstärka tävlingsområdets parkkaraktär, men det må göras på andra sätt än genom bevarande av

de befintliga träden om dessa hindrar en god lösning av besökscentret. Successiv förnygring pågår av träden i egentliga Lundagård (norr om Domkyrkan).

Syrenbuskarna längs Kyrkogatan, norr om Arkenhuset, är unika då de är bland de första syrener som infördes till Sverige. De är dessutom ett uppskattat inslag i stadsbilden, inte bara när de blommar på våren, varför det är viktigt att bevara dem. Buskaget skyddar också tävlingsområdet från Kyrkogatans trafikbrus. Buskarna är dock mycket gamla, och en förnygring genom sticklingar är redan planerad. Det ganska vildvuxna buskaget står också i den siktlinje mellan Klostergatan och Liberiet som anses viktig att hålla öppen. Telefonkiosken som står invid buskaget är möjlig att flytta ur sikt-

linjen alternativt tas bort om allmän telefonautomat kan anordnas på annat sätt, t ex i entrén till besökscentret.

Bänkarna längs Domkyrkans soliga sydsida utnyttjas flitigt av lundaborna när vårsolen värmer och är också en viktig mötesplats i stan.

Den öppna platsen söder om Domkyrkan används som tillfällig parkeringsplats vid särskilda kyrkliga handlingar såsom vigsel eller begravning.

Foto 7. Foto: Månsson Dahlbäck Arkitektkontor

Foto 8

Foto 9

TRAFIK / ANGÖRING FÖR BUSSAR/PARKERING

Lunds medeltida gatumönster lämpar sig illa för modern biltrafik och en trafikreglering är därför gjord för att minska genomfartstrafik, det s k Låset i Lund. Den innebär att Kyrkogatan är avstängd för privat biltrafik vid Stortorget mellan Stora Södergatan och Klostergatan. Trafik med linjebuss och taxi är däremot tillåten, och även turistbussar har tillstånd att köra fram. Även Kungsgatan är avstängd för biltrafik (idag med undantag för dem som hyr parkering i kv. Sankt Laurentius). Tävlingsområdet är därmed i princip inte tillgängligt med privat bil.

En stor andel av besökarna till Domkyrkan kommer

med turistbussar som lämnar och hämtar sina passagerare utanför Domkyrkans västportal. Parkering under väntetiden måste dock ske på annan plats i staden. Med ett besökscentrum placerat söder om Domkyrkan kan dagens bussangöring synas mindre lämplig för avstignande. När en ny detaljplan för besökscentret upprättas kan en omDisposition av gaturummets nyttjande provas för att ge turistbussar möjlighet att angöra för avstigning längre söderut, även t ex där den nuvarande hållplatsen för stadsbussar är belägen. Denna formellt icke avgjorda fråga avseende turistbussangöringens exakta läge och utformning i framtiden får inte hindra att man i tävlingen eftersträvar en konsekvent, tydlig och logisk lösning av entréfunktionen för besökscentret

i förhållande till Kyrkogatans gaturum. Förutsättning för tävlingen är därför att bussangöringen i framtiden ska ske på ett för Domkyrkan och dess besökscentrum lämpligt sätt längs Kyrkogatans östra sida. Att t ex dra busstrafiken *genom* kvarteret är däremot uteslutet.

Den parkering som idag ligger inom tävlingsområdet, med infart från Kungsgatan, ska avvecklas vid realiserandet av besökscentret. 10 - 12 p-platser inklusive 2 HK-platser bör dock inrättas för tillfällig besöksparkering i samband med guds tjänster och dyl.

Foto 10

Foto 11

TILLGÄNGLIGHET

Full tillgänglighet för funktionshindrade till både besökscentret och Domkyrkan är en självklarhet. Själva Domkyrkan ingår ej i tävlingsuppgiften, däremot gångförbindelsen från besökscentret och fram till stenläggningen runt kyrkan. Beträffande HK-parkering se ovan.

STADSBILDSANALYS

Under medeltiden var platsen en skärningspunkt för viktiga infartsvägar och för kungens och ärkebiskopens maktsfärer. Här låg centrum i den kyrkliga avbild av

världen som staden representerade och här mötte borgerliga stadsfunktioner överheten.

Domkyrkan dominerar ännu platsen. Den byggnads-gestalt som Domkyrkan fick efter Zettervalls yttre ombyggnad, och som bildar en mäktig, symmetrisk självständig enhet på en uttrycksfull bottenplatta ("Zettervalls trottoar"), påverkar hela Lundagård och kräver ett fritt stadsrum åt alla håll.

Men området omedelbart söder om Domkyrkan har idag inte en utformning som svarar mot läget och betydelsen. Detta magnifika stadsrum, från Krafts torg och Liberiet längs Domkyrkans sydfasad och fram till Klostergatan, har en mycket osäker avgränsning mot

söder och en splittrad markbehandling med många material och otydliga gränser. Zettervalls trottoar med granithällar är av högsta klass, men ska egentligen i sin helhet vara upphöjd som en trottoar över omgivande mark, något som framgår tydligt av hans egna ritningar. Gränsen mellan gräs och gatsten delar det nuvarande rummet på ett mycket osäkert sätt. Gatlyktor, telefonkiosk, brevlådor och buskage är tillfälligt utplacerade.

Kvarteret Sankt Laurentius har under decenniernas gång kommit att utvecklas från ett tättbebyggt småstadsquartier till en oklar övergångszon mellan park och monumentalt byggnadsquartier, resultatet av ofullgångna planer. Theodor Wählin, som ritade bankhuset,

Foto 12

Foto 13

tänkte sig att dess brandgavlar mot norr skulle motbyggas med en storskalig, monumental och mot kyrkan sönderbruten nationalromantisk byggnadskropp som upptog hela kvarteret (kanske en motvikt till universitetsbyggnaden i norra Lundagård). Denna bebyggelse kom aldrig till stånd, istället har träden här kunnat utveckla sina mäktiga kronor. Trots många förslag av mycket kompetenta arkitekter har ingen hittills kunnat visa hur den dominerande bankbyggnaden skulle kunna kompletteras på ett bra sätt. Till och från har förslag framförts att riva bankhuset för att återställa det äldre förhållandet mellan Stortorget och Domkyrkan, något som dock inte ses som realistiskt inom överskådlig framtid.

Byggnaden i kv. Sankt Laurentius 2 – Arkenhuset – har inga stora arkitektoniska kvaliteter men är ett typiskt lundahus från 1800-talet och har därför självklart ett kulturhistoriskt värde. Det är en kvarleva från den äldre kvartersstrukturen där Lilla Kyrkogatan utgjorde en länk mellan Stortorget och Domkyrkan.

Kvarteret Svartbröder i öster har kvar den äldre stadsstrukturen med en lägre sammanhängande bebyggelse. Kvarteren väster om Stora Södergatan – Kyrkogatan med huvudsakligen 1800- och 1900-talsbebyggelse har betydligt högre hus.

Många av Lunds gator och stråk har ett direkt samband med Domkyrkan och Lundagård. En siktlinje

som framhållits särskilt i olika sammanhang är Klostergatan med Sankt Petri Klosterkyrka i väster och Liberiet i öster i vardera slutpunkten.

ANTIKVARISKA RESTRIKTIONER

Området kring Domkyrkan, inklusive kvarteret Sankt Laurentius, utgörs av upp till fyra meter tjocka kultur lager från tidig medeltid och framåt. Dessa bedöms ur arkeologisk synvinkel vara mycket intressanta men är endast i mycket liten utsträckning utgrävda. I bilaga 8 redovisas vad som hittills utgrävts och vilka fynd som gjorts.

Foto 14

Foto 15

Någon fullständig arkeologisk utgrävning är inte aktuell inför byggandet av besökscentret. En sådan skulle belasta projektet med mycket höga kostnader, erfarenhetsmässigt 12 000 – 15 000 kr/m³. För projektets realisering är det därför av största betydelse att byggnaden grundläggs på ett sätt som ger minimal påverkan på underliggande kulturlager, och som för framtiden bevarar möjligheterna att göra en mer fullständig arkeologisk undersökning. Det innebär en grundläggningsmetod som bl a endast i mycket liten omfattning kräver schaktning till mer än ca 0,5 meters djup. Även ”platta på mark” är uteslutet. Tävlingsförslaget ska redovisa lämplig grundläggningsmetod och göra troligt att denna uppfyller försiktighetskravet.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Kommunalt VA finns i både Kyrkogatan och Kungsgatan. Tävlingsområdet innehåller inga ledningsstråk att ta hänsyn till. Även anslutning till fjärrvärme torde kunna ske såväl från Kyrkogatan som från Kungsgatan.

EKONOMISKA ASPEKTER

Ekonomisk realism kommer att vara en av flera viktiga förutsättningar för projektets genomförande. De höga krav som ställs på anläggningens skönhet och värdighet måste förenas med krav på enkelhet och måttfullhet, av ekonomiska skäl men även som uttryck för att besökscentret ska vara ett funktionellt komplement underordnat Domkyrkan. Juryn kommer under bedömningen att låta göra en ekonomisk analys av utvalda förslag.

Foto 16

Foto 17

<u>FUNKTION</u>	<u>Kvm</u>	<u>Kommentar</u>			
Vindfång/foyer huvudentré	70	Nära angöring för turistbussar	Förråd	50	För Domkyrkans behov
Toaletter	40	6 herr/dam, skötrum, 2 RWC	Förråd	50	För verksamhet, ex utställningar
			Teknikutrymmen	10	Undercentral för fjärrvärme, el etc
BESÖKSCENTRUM			TURISTBYRÅ		
Reception	50	Plats för 2 personers bemanning och visst försäljningsutrymme, kontor med 2 arbetsplatser. Kan samordnas med turistbyrån.	Besöksyta	60	Expeditionsdisk med 3 stationer, 15-20 m hyllor och montrar för trycksaker och souvenirer samt väggyta för affischer, kartor m m. Kan samordnas med Reception.
Utställning och information	75	I kommunikationsyta	Kompaktförråd	25	
Café	100	Möjlighet för 60 sittande, i anslutning till reception. Möjlighet till uteservering	Chefskontor	20	Med sammanträdesplats för 6 pers.
Kök	50	I anslutning till café. Närhet till eller lätt nåbart från Laurentiisalen.	Kontorsarbetsplatser	35	3 arbetsplatser i anslutning till besöksytan
Samlingssal	120	För grupper/skolklasser etc. Mörkläggnings- bildspel. Möjlighet dela upp i mindre enheter.	Kopiering	5	
Mottagnings-/väntrum	25	I anslutning till receptionen, för vigselpar eller begravningsföljen. Egen toalett.	Personalrum	20	Kan samordnas med besökscentrets dito.
Kontorsförråd	10		BEFINTLIGA VERKSAMHETER I ARKENHUSET		
Personalrum	35	Med kök, vilrum, toalett, dusch. Kan samordnas med turistbyråns dito.	Bokhandeln Arken	200	Kontakt med receptionen önskvärd
Tvättstuga/städförråd	10		Själavårdscentrum	100	Egen entré från gatan viktig
			Laurentiisalen m m	250	Bör kunna nås från reception och kök
			PARKERING		
					10 - 12 platser, varav 2 HK-platser, för tillfällig uppställning.

BESÖKSCENTRET - VISION

Domkyrkans besökscentrum ska vara en öppen mötesplats för lundabor och tillfälliga gäster. Varje person ska känna sig välkommen och väntad.

Redan på håll ska man känna att besökscentret och Domkyrkan hänger samman som en helhet, med besökscentret som en förberedelsezon innan man går in i kyrkan. En plats som stämmer till eftertanke och besinning men som även erbjuder möjligheter till vila och förfriskningar efter besöket. Här kan såväl studie- och turistgrupper som individer kunna ta del av guidning, föredrag eller utställningar om Domkyrkan, ta en kopp kaffe eller gå på toaletten och på ett natur-

ligt sätt finna sin väg till Domkyrkans västportal. Här ska turister också genom turistbyrån kunna få information om vad Lund och Skåne i övrigt har att erbjuda.

Under sommarhalvåret finns normalt kontinuerligt minst två busslaster besökare till Domkyrkan på plats (50 - 100 personer), i extrema fall ända upp till åtta busslaster. Samtidigt kommer besökscentret stundtals betjäna grupper eller enstaka personer med stort behov av lugn och avskildhet, t ex begravningsföljen. Detta måste avspeglas i byggnadens inre organisation och entrélösningar. Samma behov av lugn och avskildhet gäller för själavårdscentrets lokaler, vilka är belägna i Arken-huset där de har egen entré från Kyrkogatan.

Besökscentret är ingen gudstjänstlokal, men dess gestaltning ska vara präglad av en tydlig kristen medvetenhet utan lättköpta yttre attribut. I material och utformning måste byggnaden vara anpassad till de stora besöksströmmarna till Domkyrkan, samtidigt som lokaler för andakt och ro måste utformas med den omsorg och intimitet dessa kräver.

Inom besökscentret planeras även nya lokaler för Lunds kommuns turistbyrå, som nu är belägen i en byggnad på andra sidan Kyrkogatan. Kommunens turistbyrå är en helårsöppen auktoriserad blå/gul turistbyrå. Den erbjuder detaljerad information om Lund samt information om övriga Sverige och våra nordiska grannlän-

TÄVLINGSUPPGIFTEN

Tävlingsuppgiften består i att utforma ett besökscentrum samt den yttre miljön fram till Domkyrkans sydfasad i enlighet med de intentioner och riktlinjer som framgår av detta tävlingsprogram. Med tanke på bl a osäkerheten om lokalprogrammets slutliga innehåll är det viktigt att tävlingsförslaget bygger på en stark idé med viss flexibilitet.

Följande frågeställningar bör särskilt belysas i tävlingsförslaget:

- Hur placera och utforma besökscentret och dess entréer så att det blir en naturlig start- och slutpunkt för besöket i Domkyrkan?
- Hur utforma besökscentret, dess entréer och inre organisation så att det tillgodoser behoven hos både turistbesökare och besökare till kyrkliga handlingar (dop, vigslar och begravingar)?
- Hur förhålla sig till historiska bebyggelsemönster i planläggningen av tävlingsområdet?
- Hur förhålla sig arkitektoniskt till Domkyrkan, bankhusets baksideskaraktär och det medeltida stadsrummet?
- Hur koppla besökscentret till Arken-huset och de där befintliga lokalerna och verksamheterna?
- Hur utforma den nya bebyggelsen tekniskt för att minimera påverkan på underliggande kulturlager?
- Hur förhålla sig till de stora träden?
- Hur utforma den yttre miljön för att tydliggöra orienteringen mellan besökscentret och Domkyrkan och för att bevara karaktären av park?
- Hur utforma yttre belysning och annonsering?
- Hur utforma samverkan, arkitektoniskt och funktionellt, mellan kommunens turistbyrå och besökscentrets reception.

der, framförallt Danmark. Turistbyrån producerar även eget material såsom turistbroschyrer och arrangerar temavandringar och sociala program. Turistbyrån tillhandahåller också ett brett kundorienterat souvenir-sortiment. Genom samverkan mellan turistbyrån och besökscentret, med gemensam reception, kan besökarna erhålla en bättre bredd och kvalitet på sin information. Det ger också möjlighet till ett generösare öppethållande. En samordning kan även medföra andra vinster, som att entréhall med toaletter för besökare samt lokal för större sammanträden, samling av grupper och bildvisning kan bli gemensamma. Man måste dock vara medveten om att de två verksamheterna har delvis olika profil.

LOKAL-/FUNKTIONSPROGRAM

Något besökscentrum finns ännu inte i Sverige, varför det ovan redovisade lokalprogrammet bygger på erfarenheter från bl.a. ett antal Visitors Centers vid engelska katedraler.

Lokalprogrammet är ett första försök att bedöma aktuella behov som med all säkerhet kommer att behöva revideras under projektets fortsatta utveckling. Effektivisering av lokalytorna, t ex genom dubbelutnyttjande, uppmuntras därför, och det är tillåtet att göra avsteg från lokalprogrammet under förutsättning att avstegen klart motiveras.

TÄVLINGSTEKNISKA BESTÄMMELSER

TÄVLINGSARRANGÖR

Domkyrkorådet i Lund
Krafts torg 12
SE-223 50 LUND

TÄVLINGSFUNKTIONÄR

Rolf Håkansson
Domkyrkorådet i Lund
Krafts torg 12
SE-223 50 LUND

Tel: +46-46-35 88 75

Fax: +46-46-35 88 79

E-post: domkyrkoradet.lund@svenskakyrkan.se

Alla kontakter angående tävlingen, såsom beställning av programhandlingar, frågor etc, skall alltid riktas till tävlingsfunktionären. Tävlade får ej ta direkt kontakt med juryledamot för frågor angående tävlingen.

JURY

Tävlingsförslagen kommer att bedömas av en jury bestående av:

- Christina Odenberg, biskop i Lunds stift, ordförande i domkyrkorådet
- Håkan E Wilhelmsson, domprost Lunds domkyrkoförsamling
- Per Arne Joelsson, stiftsadjunkt Lunds stift
- Bo Ahrén, professor, ordförande i kyrkorådet i Lunds domkyrkoförsamling
- Jan Sternby, ordförande i Lunds kyrkliga samfällighets fastighetsutskott
- Christer Källqvist, arkitekt SAR/MSA, programarkitekt Lunds kommun
- Fredrik Lund, professor, arkitekt, utsedd av Sveriges Arkitekter
- Åsa Drougge, landskapsarkitekt LAR/MSA, utsedd av Sveriges Arkitekter

Juryns sekreterare är arkitekt SAR/MSA Thomas Nordberg, Sveriges Arkitekters Tävlingservice.

Vid lika röstetal har juryns ordförande utslagsröst.

Juryn äger rätt att tillkalla sakkunnig expertis som rådgivare.

TÄVLINGENS FORM

Tävlingen är en allmän, öppen tävling i ett steg.

DELTAGARRÄTT

Tävlingen är öppen för alla, oavsett nationalitet.

TÄVLINGSSPRÅK

Tävlingsförslag skall vara utfört på svenska.

PRISSUMMA

Prissumman är 500 000 SEK. Första pris kommer att uppgå till minst 300 000 SEK. Lägsta belöning kommer ej att understiga 50 000 SEK.

PROGRAMHANDLINGAR

Programhandlingarna utgörs av detta program samt följande bilagor:

1. Stadskarta över Lund
2. Baskarta, skala 1:200
3. Ortofoto
4. Detaljplan för kvarteret Universitetet m m, 99-08-26
5. Arkenhuset – planer, fasader och sektioner, skala 1:200
6. Fasadritningar över Domkyrkan, Liberiet, bankbyggnaden
7. Utdrag ur ”VÄRNA OCH VINNA STADEN – fördjupning av översiktsplanen för Lund”, Lunds kommun nov 2002. (Hela skriften kan hämtas på www.lund.se/kommuninformation/04_kommunensforvaltningar/stadsbygg/aktuella_projekt/fopllundsstad.asp)
8. Historik. Utdrag ur Månsson Dahlbäcks förstudie 2002 02 20

Följande underlag kan hämtas i digital form från www.arkitekt.se/Tävlingar eller www.lundsdomkyrka.se:

- Stadskartan (pdf)
- Baskartan (dwg)
- Ortofotot (pdf)
- Fotografier ur tävlingsprogrammet (jpeg)

UTLÄMNING AV PROGRAMHANDLINGAR

Programhandlingarna rekvideras med talongen på sista sidan. Sätt först in 500 SEK på Domkyrkorådets postgiro nr 11 41 84 - 5. Klistra gärna kvitto på inbetalningen på talongen. Avgiften återbetalas ej.

Ange tydligt namn och adress dit handlingarna ska skickas. Observera att den adress som anges kommer att användas även vid utskick av meddelanden till de tävlande under tävlingstiden.

TÄVLINGSFRÅGOR

Eventuella klarlägganden eller kompletterande uppgifter om programhandlingarna ska begäras skriftligt, genom anonym skrivelse insänd i kuvert märkt ”Tävlingsfråga”, adresserat till tävlingsfunktionären, eller via e-post - domkyrkoradet.lund@svenskakyrkan.se

Tävlingsfrågor ska vara tävlingsfunktionären tillhanda senast 2003-09-15.

Tävlingsfrågor och juryns svar kommer att skickas till samtliga tävlande senast 2003-09-30 under den adress som angivits vid beställning av programhandlingarna.

TÄVLINGSFÖRSLAGET

Tävlingsförslaget skall vara anonymt. Samtliga inlämnade ritningar och övriga handlingar skall i nedre högra hörnet vara märkta med förslagets motto.

Tävlingsförslaget får omfatta högst 2 planscher i stående (OBS) A1-format (59,4 x 84,1 cm), placerade ovanför varandra. Planscherna skall vara monterade på styvt underlag.

Därutöver skall en omgång av dessa planscher, förminskade till A3-format, lämnas.

Handlingar utöver dessa kommer att tas undan från bedömning och utställning. Modell tas ej emot.

Tävlingsförslaget skall redovisa följande:

- Situationsplan, skala 1:200, som visar byggnadens entréplan och utformningen av den yttre miljön
- Övriga våningsplan samt sektioner, skala 1:200
- Representativa fasader, skala 1:200, som visar Besökscentret ihop med angränsande byggnader
- Grundläggningsprincip
- Minst ett exteriörperspektiv
- Kort beskrivning med uppgifter om konstruktionsprincip, materialval etc.

INLÄMNING

Tävlingstiden slutar 2003-11-18. Senast denna dag skall tävlingsförslag vara inlämnat till allmän befordran adresserat till tävlingsfunktionären, eller lämnat direkt till denne. Förslag som inlämnats efter 2003-11-18 tas ej upp till bedömning.

Tävlingsförslaget ska skickas på sådant sätt att det ankommer tävlingsfunktionären senast två veckor efter sista inlämningsdag (2003-11-18), annars tas det ej upp till bedömning.

Förslaget skall åtföljas av ett förseglat ogenomskinligt kuvert, märkt med "Namnsedel" och förslaget motto, som innehåller uppgifter om namn och adress för förslagsställaren samt om ev. medarbetare.

OBS! Om tävlingsförslaget skickas med allmän befordran skall kvitto utvisande inlämningsdag samt förslaget motto samtidigt översändas separat till tävlingsfunktionären. På detta kvitto skall även anges ett telefonnummer där kontakt kan nås med förslagsställaren under bevarad anonymitet i fall att tävlingsförslaget inte kommit fram.

FÖRSÄKRING

Inlämnade förslag kommer inte att försäkras.

UTSTÄLLNING OCH BEDÖMNING

Tävlingsförslagen kommer under veckorna 3 och 4 2004 att ställas ut offentligt i Stadshallen i Lund.

Bedömningen beräknas vara avslutad senast under februari 2004. Alla tävlande kommer i förväg att informeras om tid och plats för prisutdelning.

PUBLICERING

Tävlingsjuryns utlåtande kommer att tillsändas samtliga tävlande senast tre veckor efter det att tävlingens resultat offentliggjorts.

Arrangören kommer att bekosta en dokumentation av tävlingen i Sveriges Arkitekters publikation "Arkitektur-tävlingar".

All publicering av tävlingsförslag efter avslutad tävling kommer att ske med angivande av förslagsställarens namn.

ÄGANDERÄTT / RETURNERING AV FÖRSLAG

Den materiella äganderätten till penningbelönade tävlingsförslag tillfaller arrangören.

Förslag som ej penningbelönats kan efter avslutad tävling avhämtas personligen från tävlingsfunktionären, men kommer i övrigt ej att skickas tillbaka. Skicka därför inte in originalhandlingar.

UPPHOVSRÄTT OCH NYTTJANDERÄTT

Samtliga förslagsställare innehar upphovsrätten och behåller nyttjanderätten till sina förslag. Direkt utnyttjande av förslag, helt eller i väsentliga delar, kan ske först efter avtal med förslagsställaren.

UPPDRAG EFTER TÄVLINGEN

Arrangören kommer att förhandla med förslagsställaren/-na till vinnande förslag om arkitektuppdraget att färdigprojektera byggnaden och tillhörande mark.

Om upphovsmannen till vinnande förslag av arrangören och Sveriges Arkitekters Tävlingsnämnd inte anses ha erforderliga erfarenheter och resurser att handha uppdraget lämnas det till honom i samarbete med en mer erfaren fackman, vald av honom själv och godkänd av arrangören.

Finner arrangören skäl att frågå juryns rekommendation skall samråd ske med Sveriges Arkitekter.

Om vinnaren tre år efter juryns beslut ännu inte har erbjudits projekteringsuppdraget för besökscentret tillkommer det denne en ytterligare ersättning motsvarande förstapriset. Om projekteringsuppdraget därefter kommer till stånd ska denna ersättning räknas som en förskottsbetalning.

Detta program är sammanställt av Thomas Nordberg, Sveriges Arkitekters Tävlingservice. Programmet bygger på en förstudie gjord av Månsson Dahlbäck Arkitektkontor.

Foto: Thomas Nordberg där ej annat anges

Helgo Zettervall:
Domkyrkan i Lund,
förslag 1 1862-63
(Domkyrkoarkivet, Lund)

TÄVLINGSPROGRAMMETS GODKÄNNANDE

Detta program är upprättat i enlighet med byggsektorns gemensamma "Tävlingsregler för svenska tävlingar inom arkitekternas, ingenjörernas och konstnärernas verksamhetsfält, 1998. Reglerna gäller om inte programmet anger annat.

Program och bilagor är godkända av arrangören samt av juryn ledamöter, vilka svarar för tävlingens genomförande. Ur tävlingsteknisk synpunkt är programmet granskat och godkänt för de tävlande av Sveriges Arkitekters tävlingsnämnd.

Lund i maj 2003

Härmed beställsomgångar programhandlingar.

Avgiften, SEK 500 :-/omgång, är insatt på Domkyrkans postgiro nr II 41 84-5
(Klistra gärna kvitto på inbetalningen här bredvid.)

Skicka handlingarna till:

Namn/Företag.....

Adress.....

Postnummer..... Stad.....

Land.....

Handwritten signatures:
Jan
PA Weber
C. D. J. P. J.
Bo Alén
Åsa Dröngö
f. W. J.
Jan Stenby
Thomas Norilund
För Sveriges Arkitekters tävlingsnämnd

Domkyrkorådet i Lund

Arrangör för arkitekttävlingen är Domkyrkorådet i Lund, som förvaltar Domkyrkan och dess egendom, vilken främst består av några fastigheter i centrala Lund och ett antal lantgårdar runt om i Skåne. Kapitalavkastningen är avsedd för Domkyrkans behov. Som tidigare nämnts svarar Domkyrkorådet inte för verksamheten i Domkyrkan, vilken istället sköts främst av Lunds domkyrkoförsamling och till viss del även av Lunds stift.

Domkyrkorådet består av fem ledamöter: biskopen som är ordförande, domprosten som är vice ordförande, två ledamöter som utses av Lunds domkyrkoförsamlings kyrkoråd (f n Bo Ahrén och Karin Andersson) samt en ledamot som utses av Stiftsfullmäktige i Lunds stift (f n Benny Jönsson).

Domkyrkorådet har ett förvaltningskontor som leds av domkyrkokamreren Rolf Håkansson.

Brevporto

Rolf Håkansson

Domkyrkorådet i Lund

Krafts torg 12

SE-223 50 LUND